

Notat

Små justeringer i ny tilskuddsmodell for private grunnskoler

Revidert Nasjonalbudsjett 2024 innførte relativt store endringer i modellen for beregning av tilskudd til private grunnskoler. I dette notatet tas det opp enkelte små skjevheter som enkelt kan rettes opp.

Modellen for finansiering av kombinerte skoler fikk i RNB store endringer både sammenlignet med modellen brukt våren 2024 og modellen vedtatt i ordinært statsbudsjettet for 2024. Her fokuserer vi kun på særtilskuddet i modellen.

Særtilskuddet har en ramme på 300 mill. kroner når modellen er fullt ut innfasert i 2029. Det at tilskuddet fastsettes ut fra et valgt beløp som bevilges over statsbudsjettet, gjør at den samlede utbetaling til skolene ikke varierer i samsvar med variasjonen i samlet elevtall i private skoler med rett til statstilskudd. Dette er i seg selv et brudd på prinsippet om at tilskuddet til skolene skal være 85% av tilskuddsgrunlaget pr. elev.

Vi ber om at departementet omgjør særtilskuddet til en sats som knyttes opp mot tilskuddsgrunlaget slik at samlet tilskudd til privatskolene varierer i samsvar med variasjonen i samlet elevtall i private grunnskoler med rett til statstilskudd. En slik ordning vil bli mer i samsvar med privatskoleloven § 6-1, og det vil også gi skolene større forutsigbarhet.

Det er mulig å utarbeide en sats som reflekterer særtilskuddet og forankrer det i fastsatte utregninger slik man gjør med de andre satsene. Én måte å gjøre dette på er å gjøre særtilskuddet om til en kombinertskolesats for elevene mellom 46-90. Da får de fortsatt bare høy sats for 45 elever samlet, men får kompensert for ulempen med å ha 10 trinn i en relativt liten skole gjennom en kombinertskolesats for elev nr. 46-90.

Særtilskuddet er i dag på 5601,19 kr. Omregnet ved full innfasing av modellen vil særtilskuddet bli 56011,9 kr (2024-kr.).

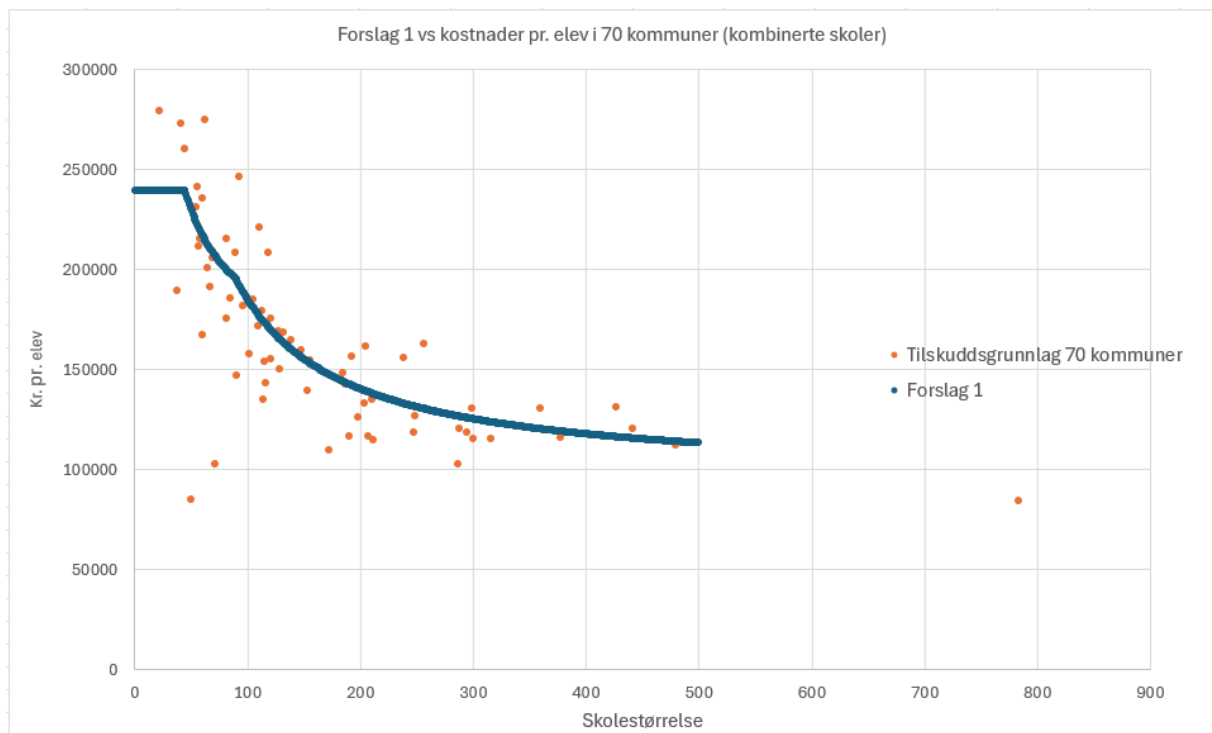
Kombinerte skoler kan få høy ungdomsskolesats for de første 45 elevene (239 500 kr i høst 224). Deretter kombinertskolesats (lav ungdomsskolesats + særtilskuddet) fra elevene mellom 46-90 (ca. 150 900 kr) og lav ungdomsskolesats for resten av elevene. Kombinertskolesatsen blir da i overkant av 63 % av høy ungdomsskolesats eller i overkant av 159 % av lav ungdomsskolesats og kan regnes ut på bakgrunn av det for hvert år. For å forenkle modellen foreslår vi å bruke **lav ungdomsskolesats x 1,6 = kombinertskolesats**. (Eventuelt kan det overskytende over den tilmålte budsjettsummen i første omgang trekkes fra overgangsordningen.)

Dette er en utregningsmessig forbedring av RNB-modellen og i utgangspunktet ikke en endring av statens utgifter.

Når særtilskuddet blir omgjort til en sats, vil det være behov for en overgangsordning der dette reflekteres. Det er viktig å fortsette overgangsordningen slik at de skolene som kuttes, får tid til å tilpasse seg. Det kan gjøres som nå ved å regne ut differansen mellom ny og gammel ordning og gi dette som et overgangstilskudd som reduseres hvert semester i henhold til gjeldende overgangsordning.

Datamaterialet fra arbeidsgruppa viser at det er stor sannsynlighet for at kostnadene i en kombinert skole er tilnærmet lik eller marginalt lavere enn samlede kostnader når man har delt den samme skolen i en barneskole og en ungdomsskole.

En modell vil ikke klare å fange opp alle nyanser i et datasett. Det vil alltid være en forenkling. Det viktige er at forenklingen forsøker å treffe datamaterialet godt. RNB-modellen og vårt endringsforslag (Forslag 1, som i praksis er samsvarende), treffer datamaterialet godt på noen områder og ligger litt under og over på andre områder.

Når dette er sagt er det verdt å minne om at tilskuddsgrunnlaget mangler vesentlige kostnader man har i kommunale skoler som fellesadministrative kostnader og kapitalkostnader. En nøktern virkelighetsbeskrivelse for friskolene er grafen under. Her er avskrivninger og 4 % overheadkostnader lagt til i kommunenes kostnader. (Så er det viktig å presisere at kommunens reelle kostnader til investeringer i bygg og anlegg er vesentlig større enn bare det som fremkommer av avskrivninger i regnskapene.)

Forslag 1 vs kostnader pr. elev i 70 kommuner (kombinererte skoler)

